

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare știr
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Diplomații ieftine.

Arad, 16 Noemvrie.

Cam pe la 1875, începând, guvernele ungurești și-au făcut un sistem din oprirea trupelor de teatru române de a mai intra în țara noastră. Politica șovinistă, speriată de gogorița daco-românismului, a început să înțeleagă că propaganda culturală săvârșită de actori din România, ar constitui pentru noi prilejul unui puternic avânt național-cultural. Mai ales pe urmele politice de naționalități a lui Tisza Kálmán, ni-s'a rupt ori ce legătură în această privință cu frații noștri liberi. S'au dus vremurile unui Millo, Pascali sau Petculescu și mișcarea noastră teatrală s'a redus la mici reprezentații de teatru cu diletanți de-ai noștri. Abia dacă, din vreme în vreme, câte un actor român sau cântăreț singuratic, prin orașele noastre de margine, după lungi și umiltoare rugăminți pe la ministerele din Budapesta, putea să se ivească pentru câteva clipe în mijlocul nostru. Dar s'a întâmplat însă și isgonirea lui Zaharie Bârsan cu doamna, în condițiile pe cari le cunoaștem, și noi stăm astăzi fără putința unei nădejdi, măcar, de a mai gusta frumusețile artistice ale unei trupe românești de teatru, crescută în tradițiile culturale ale fraților noștri din Regat. Publicul nostru, dornic de o educație artistică prin teatru, va fi necesitat să-și invenineze sufletul cu creațiile dramatice ale trupelor jidano-maghiare, cari ne cutreeră ținuturile cu grase subvenții dela stat, sau, în cel mai bun caz, va fi silit să-și înăcrească

inima în proza urită a vieții, fără nici o plăcere intelectuală, fără o rază de soare a artei binefăcătoare. Ne vom corci în chipul acesta sufletele, sau, dacă poate fi aceasta o mângâiere, vom rămâne Români... sterpi culturalicește.

Cunoscând această stare a noastră, negreșit că ne-am revoltat cetind în gazetele ungurești știrea despre o eventuală serie de reprezentații a teatrului național unguresc din Cluj... în București. Cum, se va fi întrebat împreună cu noi ori ce Român de omenie auzind această veste, nu ne e destul că suferim noi pe urmele teatrului unguresc de aici, acest teatru îndrăznește să treacă și hotarul, în țara fraților noștri, cari din mila lui Dumnezeu și hărnicia lor au o cultură teatrală cel puțin la același nivel cu a Ungurilor? Ni-se părea cel puțin îndrăzneț, dacă nu mai mult, acest fapt. Dar totuș, dacă domnul Ianovits dela Cluj, voiește să-și poarte slaba lui putere artistică în capitala României, noi nu putem avea nimic împotriva. Intre popoarele civilizate se obișnuiesc astfel de schimburi. Suntem chiar siguri, că guvernul și societatea bucureșteană nu ar avea nici un cuvânt de împotrivire în fața acestui lucru. Am cerut însă, pe cum cerem și acum, să-și schimbe, în cazul acesta, guvernul unguresc barbara lui purtare față de trupele de teatru din Regat, să le deschidă granița, fără nici o restricție. Nimic mai simplu și mai logic decât această cerere a noastră. Dacă guvernul român permite să răsune pe scenă, în capitala României, idiomul greu al lui Árpád, atunci este îndrituit să pretindă

dela guvernul unguresc același lucru pentru frumoasa noastră limbă, în Ardeal. Dar nu numai atât! Guvernul român este dator chiar să-și apere teatrul lui batjocorit prin o astfel de opreliște. Guvernul român, chiar și dacă nu ar avea nici o considerație pentru situația noastră grea — ceea ce nu ne putem închipui nici când — trebuie să se îngrijească totdeauna de prestigiul teatrului român și de existența lui, ajutată mult prin sprijinul nostru, care ar veni generos și îmbelșugat, dacă trupele de teatru de dincolo ar putea trece granița.

Este atât de limpede și de justă această „reciprocitate” încât socotim că nu este Român și om cult care să nu o aprobe.

Când am scris noi mai întâi în această chestie ne așteptam ca presa ungurească să tăbărase asupra noastră. Ne așteptam ca „Budapesti Hirlap” să-și mai desvolte încă odată teoriile ei de drept public țesute cu minciuni și tânguiești asupra „lipsei de conștiință a „Tribunei” din Arad”. La urma urmelor, acesta e rostul ziarelor ungurești de astăzi: Să facă din doamna Aristizza Romanescu o trupă întreagă, asemenea și din soții Bârsan și din simpaticul nostru cântăreț Ionel Rădulescu, cari numai ei știu ce au și au avut de suferit din partea administrației ungurești. „Budapesti Hirlap” nu poate spune că doamnei Aristizza Romanescu nu i-a fost permis să vie decât singură la Blaj, că soții Bârsan au fost expulsați astă vară deși sunt cetățeni ungari. „Budapesti Hirlap” să ceară guvernului român să stoarcă dintr'o situație dată un favor pentru arta românească și un bine pentru trei milioane de Români

Leon Tolstoi.

O razie prin Caucaz.

Trad. de Munteanu Șoimu.

VI.

Eram la drum ca de vre-o două ciasuri. Incepusem să pirotesc când un șgomot prelung îmi răsună în auz.

Venea dinspre râul care cădea din culmea muntelui pe pietrișul drumului răpos, mărginind valea în care ne afundaserăm.

În umbra întunecată a muntelui se iviau lumini călătoare cari se stingeau degrabă în adâncul negurii.

— Ce sunt luminile astea?? întrebai pe un tătar.

— E semn că Rușii se apropie.

— Cum? Se știe în munți că regimentul e în marș?

— Cum nu! zise el.

Aruncându-mi ochii către cer văzui luminile lăzindu-se către răsărit și zorii ivindu-se. Dar în vale era ceață și negură.

Fără de veste câteva limbi de foc străpunseră întunerecul, în același timp gloanțe șuerară prin văzduh și cădeau cu șgomot pe pământul gol și umed în timp ce loviturile înăbușite se succedau și se învălmășiau cu poruncile întretăiate ale șefilor. Gemete de durere spintecară văzduhul amestecat cu nori de fum.

De-odată șgomotul încetă. Generalul chemă pe Tătarul ce servea drept călăuză, și-i vorbi timp

îndelungat în șoapte. În urmă comandă cu vocea înăbușită, dar înțeleasă:

— Colonele Husanoff, împrăștie trăgaci.

Aurora învăpăia răsăritul cenușiu, aburii alburii se întindeau pe de-asupra râului... Călăuza arăta locul pe unde puteam trece prin vad. Apa se ridică la coama cailor și smulgea cu putere dintre pietroaiele albe, formând în jurul șailor vârtejuri spumoase bolborosânde.

Fantaxinii numai în cămașă treceau cu vestmintele și armele pe umăr și se năpustiau câte 20, luptând cu apa care-i făcea să se clatine. Artileriștii își năpustiau caii în galop nebun, scoțând strigăte puternice.

De îndată ce trecerăm apa, generalul urmat de cavalerie, se îndreptă spre o coastă adăpostită după o pădurice. Cazacii făcură semi-cerc.

În pădurice se iveau umbre din ce în ce mai numeroase.

— Tătarii, zise un ofițer.

De-odată un nor de fum sbucni din dosul unui copac. Apoi un altul, mai departe... În urmă fumul se risipi în pădurice... Focurile noastre răspund și înăbușese pecele ale dușmanului. Gloanțe rătăcind văjesc în jurul nostru.

Fantaxinii strâng rândurile.

— Să năpustim cavaleria, Escelență? zise colonelul Husanoff generalului salutându-l. S'au vestit semne. Și arată un corp răzlețit de Tătari călări, în frunte doi călăreți pe cai albi, cari fălăi au bucăți de stofă roșie sau albastră.

— Cu Dumnezeu înainte, colonele! zise generalul fără să clipească.

Husanoff sări înapoi cu sabia scoasă se depărta strigând:

— Înainte, copii! Înainte!

— Ura, înainte răsună strident un alt stigăt în rânduri, și cavaleria se năpusti în galop, pe urma colonelului.

Priveam cu respirația înăbușită. Un semn, un altul, un al treilea... Dușmanul nu așteaptă atacul, ei se infundă în pădurice și trage focuri... gloanțele se întetesc... din ce în ce mai numeroase...

— Ce privești plăcută! zise generalul, liniștit, vesel ca atunci când se despărțise de tânăra contesă, întorcându-și calul.

E o plăcere să te răsboiești în locuri așa de fermecătoare, răspunse maiorul.

— Și mai ales în tovărășie bună, adăugă curtenitor generalul.

Maiorul se înclină. Fumul se îndeasă, gloanțele șueră meru.

Colonelul se apropie din nou de general și din porunca Excelenței sale îndoiește atacul.

Trompetele răsună, cu rândurile strânse, pe cărări prăfuite cu sabia goală, cavaleria se prăbușeste asupra dușmanului. În învălmășeag un glonț zboară cu un șuer prelung răgușit, un soldat se năruie, horecând într'un val de sânge.

Șgomotul acesta mă cutremură atât de puternic că privești frumoașă a luptei mi-se risipi, dar nimeni afară de mine nu-i dădu atenție.

Maiorul răsă, aghiotantul fluera, generalul veșnic liniștit, surzător vorbește cu căpitanul... Apoi se rănduesc tunurile, gurile de bronz împrăștie fulgere

Trupele noastre sunt triumfătoare... „Aul” a luat șgomotul haotic de glasuri se înalță ca marea în creștere, într'un șgomot bisar, umlând ținutul pustii.

Ici, auzi șgomotul acoperișului care se pră-

dușmani ei? Nu, la aceasta nu ne așteptam. Ne gândeam însă că presa românească, de aici și de dincolo, va sprijini acțiunea pornită de noi, prin tăcere cel puțin — astăzi e un bine și acesta. În nici un caz nu ne așteptam însă să fim combătuți sau chiar ironizați pentru pretențiile noastre.

Iată însă că s'a întâmplat și această minune. Organul autorizat al comitetului nostru național, „Românul”..... O, când e vorba de acest ziar socotim că se poate aștepta lumea la ori și ce! Înțeleg cititorii. Când e vorba ca..... cineva să facă pe diplomatul, de obicei își dă în petec. Iată ce scrie „Românul” în aceeași zi cu „Budapești Hirrap”, adevărat azi:

„Noi unii nu ne ridicăm așa de sus, cu pretențiile noastre: și socotim că cercurile conducătoare din București vor ști să nimerească atitudinea cea mai potrivită în această împrejurare și fără sfaturile noastre. (ale „Tribunei”) — Ba și altceva: noi suntem convinși că, venind vorba la adevărat, sfaturile confratelui nostru de aici (tot „Tribuna”) nu vor fi ascultate”.

Și pentru ce? Pentru că:

„Decât ca România să ajungă să zică Maghiarilor: iată, îți opresc și eu ziazele tale, nu te las să-ți trimiti trupe teatrale aicea, îți închid școlile, îți prigonesc limba, — ceea ce dar ar veni atunci ca o justificare, ca o îndreptățire, pentru Maghiari, să facă și ei, și mai departe, tot astfel, — nu este de o mie de ori mai bine, mai nobil și mai frumos, ca să le poată zice, dimpotrivă: — Privește și ia pildă dela mine!”

Adevărat, pe românește: Oprește-mi tu ziazele mele, guvern unguresc, oprește-mi trupele mele de teatru, închide școlile fraților mei și prigonește-le limba, eu, guvernul României, sunt nobil, sunt liberal, umanitar și generos, nu-ți răspund cu aceleași măsuri, căci liberalismul, umanitarismul și generositatea mea nu mă lasă. Te rog însă, iubite guvern maghiar, învață-te

și tu să fii nobil ca mine, ia pildă și — te cumintește!!

Nu-i așa că e nostim? O astfel de politică trebuie să ar fi grozav de frumoasă. Ce păcat, însă, că ea nu se face nicăiri pe acest păcătos glob de tină al nostru! Nicăiri. Nici în România, dar cu atât mai puțin în Ungaria. Nici acum, nici în viitor. Și aceasta din simplul motiv că guvernele din păcate, nu sunt niște ființe din cealaltă lume, ci, de cele mai multe ori, reprezentanțele vii ale unor popoare, ale unor oameni cu interese sufletești și materiale, cari trebuie apărute fără rezerve, fără dulcegării, în ori ce clipă. Tocmai de aceea, în cazul nostru, guvernul unguresc, va opri și pe mai departe trupele de teatru române să pătrundă la noi, dacă guvernul României nu va folosi mijloacele de retorsiune propuse de noi, ci, dimpotrivă, va asculta glasul organului autorizat constituit în propagatorul celui mai fals liberalism. Nu, guvernul român este alcătuit din bărbați cu mult mai culți, decât să accepte un punct de vedere atât de puțin inteligent.

Din pricina aceasta noi repetăm apelul nostru către guvernul român, să oprească reprezentațiile trupei ungurești din Cluj până nu câștigă dela guvernul din Budapesta garanții destule că în viitor actorii din Regat vor putea intra liberi, cu trupe întregi, în Ardeal. În aceeași vreme avertizăm încă odată tinerimea universitară bucureșteană să împiedece, la un caz de nevoie, batjocorirea sentimentelor noastre naționale și a unității noastre culturale, prin reprezentarea unei piese ungurești, din partea unei trupe ungurești, care aici la noi, prin fiecare reprezentație a ei, aduce un nou atac împotriva culturii și existenței noastre naționale.

Ar mai rămâne să cercetăm acum motivele cari au îndemnat organul autorizat să ia poziție împotriva propunerii noastre juste și românești. Să fie lipsă de înțelegere, ori..... alte motive? Tare ne temem că amândouă.

Petiția dela Vinț la Curtea de casație. Astăzi s'a sfârșit referada făcută asupra acuzelor prezentate din partea românească. Mâne se va începe referada lui Gábor Illés asupra acuzelor că în 13 comune din cercul dlui Maniu, oamenii ar fi fost terorizați de către alegătorii dlui Maniu prin amenințări că vor fi incendiați. Advocatul lui Meyer și-a retras însă acuza împotriva alegătorilor din 7 comune, rămânând astfel numai 6 comune sub acuză. Se poate că încă mâne își vor începe advocacy pladoariile lor.

Articolul 14 în Austria. Din Viena se anunță: În cercurile politice circulă șvonul că după votarea reformelor militare de către parlamentul ungar, guvernul austriac va introduce aceste reforme și în Austria pe baza articolului 14 din constituție.

Cum însă reformele militare se votează pe 10 ani, iar articolul 14 încuviințează promulgări numai de un an, guvernul va decreta noile reforme militare din an în an.

Dimisia lui Kabos. Din Budapesta primim știrea că Kabos Ferenc vice-prezidentul Camerei își va da dimisia din prezidenție în una din cele mai apropiate ședințe ale Camerei. Se prevăd din pricina aceasta noui frământări parlamentare.

Votarea bugetului. În ședința de azi a Camerei deputaților s'a sfârșit discuția în general al bugetului care a și fost votat. Nici discuția pe articole nu va ținea mai mult de o săptămână.

Ultimul orator a fost ministrul de finanțe Lukács, care a anunțat că an de an se vor face la căile ferate investiții de 100 milioane. În schimb se va urca tariful pentru călători și transport.

busește sub loviturile toporului, dincoace, o poartă se prevale, mai departe, limbi de foc se înalță către cer, dintr'un pod ce arde.

Foc!... Măcel!... E la dușman! Li-e foame!...

Un Cazac, mândru de prada sa, târăște în urma-i un sac cu făină, un altul o oală cu lapte, al treilea două găini speriate. Nici urmă de severitate militară, toți sunt egali. E zăpăcială în regiment, fireturile și tunicile simple mișună frățește.

Căpitanul așezat pe niște scânduri, își fumează țigara.

Statura înaltă a locotenentului Rosenkranz se ivește ici și colo, pare tare îngrijat.

— Dușmanul era numeros, nu-i așa căpitan?

— De loc! Aștia sunt dușmanii? În seara care ne vom retrage, o să ne urmărească de colo... și arată înspre pădurice.

Generalul o luă înainte, în fruntea coloanei. Batalionul în care mă aflam forma arier-garda. Companiile căpitanului și locotenentului se contopiau la olaltă.

Vorbele căpitanului se împliniră. De îndată ce pătruserăm într'o văgăună strâmtă, se iviră munteni, călări și pe jos, atât de aproape de noi că putui să văd pe unii dintre ei îndoiți cu pușca în mână furișându-se la un copac, la altul.

Căpitanul își scoase chipiul și făcu cu evlavie semnul crucii. S'auziră în pădurice urlete, strigăte: Iia-ii! ghiaur! Urus! — Iia-ii!...

Detunăturile seci și scurte ale carabinelor se îndesau: de pretutindeni văjăiau gloanțe. Ai noștri răspuseră în tăcere, printr'un foc de pluton. În răstimp se auziau în rândurile noastre: — De colo trăg.

— E ușor să tragi de după copac.

— Ar trebui mitralii.

Și iată că tunul fu pus în fruntea coloanei. La primul obuz dușmanul păru că dă înapoi, dar o clipă, la fiecare pas al trupelor, focul, strigătele și urletele lor creșteau din ce în ce.

Eram la câteva sute de metri de „Aul” și ghiulele zburau pe de-asupra capetelor noastre.

Zării un soldat zdrobit de obuz... Dar la ce să zugrăvesc amănuntele acestei grozave priveliști, când așa fi dat mult să n'o fi văzut nici eu.

Locotenentul Rosenkranz strigă răgușit către soldați, se năpustia dela un capăt la altul al coloanei. Era cam palid.

Tânărul sublocotenent era peste măsură de vesel: ochii negri scânteiau de îndrăzneală, surâdea. Tot venea la căpitan să-i ceară voie să se năpustească asupra dușmanului.

— Să-i zdrobim! zicea el. Pe cinstea mea!...

— Trebuie să îndoim rândurile, răspunse căpitanul.

Compania căpitanului era la marginea păduricii și soldații nu trăgiau focuri decât ca să răspundă. Căpitanul în redingota-i veche, cu chipiul ferfelit strângând dârlogii stătea nemișcat liniștit pe loc.

Soldații știau foarte bine ce aveau de făcut, căci nu era nevoie să li-se dea comenzi.

Căpitanul oferia o priveliște puțin militară. În schimb era în el atâta neprefăcătorie și simplitate că rămăsei uimit.

— Iată adevăratul viteaz, îmi zisei fără voie.

Era acelaș pe care-l știam: acelaș mișcări liniștite, acelaș glas, acelaș înfățișare de sinceritate pe chipul-i simplu. Numai din privirea-i mai

senină ca de obicei, puteai să vezi luarea aminte a omului îngrijat de-ale lui.

Câte schimbări n'am surprins la alții! Unul mai potolit altul mai serios, câtă vreme pe chipul căpitanului se vedea că nu se răsfrânge nici o prefăcătorie.

Franțuzul care zicea la Waterloo: „Garda mare dar nu se dă învinsă” și alți viteji — mai ales Franțuzii cari spuneau cuvinte celebre, erau cu adevărat viteji, dar vitejia căpitanului consta și în aceea că orice vorbă celebră i-ar fi încolțit în suflet, sunt sigur, n'ar fi rostit-o: întâi, fiindcă s'ar fi temut, rostind vorba cea mare că micșorează măreția feței, al doilea, omul care se simte în stare să săvârșiască o faptă mare, vorbele îi sunt nefolositoare.

După mine, aceasta ar fi caracteristica vitejicii rusești...

De-odată, de partea tânărului sublocotenent, isbucni un ura. Intorcându-mă, zării vre-o treizeci de soldați cu pușca în mână, cu ranița în spate, fugind peste câmpul arat. Se clătinau dar toți înaintau strigând. În fruntea lor, cu sabia goală, galopa sublocotenentul. Toți se pierdură în pădure.

După câțiva timp de trăznete și strigăte, se năpusti din pădure un cal înspăimântat, la laturea pădurii se iviră soldații ducând morții și răniții, printre cei din urmă era și sublocotenentul. Doi soldați îl duceau pe brațe, era galben ca ciara și căpșorul-i era vârît între umeri și-i atârna pe piept.

Pe cămașa albă se zăria o pată de sânge.

Ah! ce nenorocire, zisei fără voie.

— De sigur, nenorocire! zise un soldat în apropierea mea, un soldat bătrân, ce privea reze-

Scrisori din București.

Epoca crizantemelor. — Două lumi. — O carte cu înțelesuri multe. — „Domnu”.

București, 1 Noemvrie.

A venit și Noemvrie tot așa de darnic cu acele soare, cu acele crâmpoșe vesele de cer senin, cu acele blândă lumină ce stăruiește în toamna asta asupra țării. În parcurile ce au aspectul unor oaze pline de poezie, într'un pustiu de frunze galbene, cu cari se joacă vântul, crizantemele se ridică duioase, pline de evlavie. Par niște fecioare nevinovate cari își presimt moartea apropiată și cari își înalță ochii rugători către cer, implorând îndurarea. E o rugăciune în privirea crizantemelor, o rugăciune plină de foc, pe care nu-ți trebuie ca s'o înțelegi, decât un suflet. E aceeași rugăciune pe care o surprinzi în ochii unui om ce-și vede un vis frumos amenințat să apună. Vede bine soartea ce-l așteaptă și caută să se înșele el singur, să-și adoarmă sufletul cu cântece de leagăn, cu povești minunate, pe care el singur nu le crede. E aceeași rugăciune pe care o cetești în ochii unei mame la capul copilului bolnav, pe care-o înțelegi într'un frează de codru într'un murmur de izvor, într'un cântec de pasăre întârziată pe cărările noastre.

Au rămas atâtea flori neseccerate de coasa nemiloasei vremi. Au rămas atâtea flori. Și poate de rugăciunea lor s'a înduioșat soarele și strălucite pe cerul lui albastru și blând ca un zîmbet de mamă. De sigur de dragul acestor stele ale pământului nu se îndură să-și adune razele și să dea drumul vântului, care le pustiește toate. De dragul lor. Căci de dragul oamenilor în nici un caz nu. Oamenilor nu le este dragă lumina. Oamenii au în ei ceva din firea sobolilor cari se simt foarte bine la întunec de unde dau lovitură, pun la cale intrigi, aranjază trebură, schitează perspective de câștiguri materiale, fac planuri de a îmbăta lumea cu apă rece. Și se cred semizei, în timp ce nu se gândesc decât la stomac. De sigur nu de dragul patimilor cari copleșesc sufletul omenesc avem atâtea blândă lumină, atâtea netălmăcitate poezie în toamna asta plină de nădejdi pentru toți, buni și răi, mici și mari.

De ce-o fi făcând asemenea reflecții, când rolul meu este altul, acela de a da publicului cetitor știri despre fapte omenești căci acestea par că au mai mult interes. Ori cât de rău am vorbi despre oameni, trăim totuși în mijlocul lor și trebuie să ne mulțumim cu priveliștea ce ni-se oferă înăuntru ochilor. E totuși prea mare bunătatea firei

mat de pușcă. Nu-i era frică de nimic, ceace nu-i bine. E prea tânăr! Dar a plătit scump încercarea.

— Da tu te temi? întrebai.

— Cum!? crezi că nu!?

VII.

Patru soldați duceau pe sublocotenent pe o targă.

În urma lor, un altul ținea de dârlogi un cal slab, împovărat cu două cutii pline de instrumente chirurgicale.

Așteptam doctorul.

— Ei, Alanu, ai să poți juca în grabă? întreba zburzând Rosenkranz.

Căpitanul se apropie, cercetă pe rănit și pe chipul ei veselie rece se zugrăvia milă sinceră.

— Ei, Anatoli Ivanovici, zise cu vocea-i vădită plină de iubire, așa de sinceră că rămăsei uimit — așa a vrut Dumnezeu.

— Așa e, nu te-am ascultat.

— Zi mai degrabă că așa a vrut Cel de sus, zise căpitanul.

Medicul lua pansamentele din mâna ajutorului său și cu un surâs de încurajare, înaintă către rănit.

— Ei! te-au găurit? zise glumind. Arată rana.

Sublocotenentul se supuse. Medicul începuse să cerceteze. Dar rănitul, neputând suferi, cu un geamăt dureros îi îndepărtă mâna.

față de noi cari suntem așa de egoiști față de binefacerile ei față de noi, a căror sațiune de a fi e — după mine potopul.

Redate aceste observări într'o frumoasă proză literară cetitorii noștri le vor citi în noul volum al lui Ciotori, „Calea Robilor”, volum apărut în editura „Neamului Românesc”. E o lume întreagă de ginganii, de șobolani, de flori și arbori cari vorbesc după felul graiului omenesc, cari spun ceiace gândesc, gândurile cari le înfloară, dorurile cari le supun, tragediile cari se petrec în sufletul lor, pe care din prisosul său sufletec, autorul volumului a știut să li-l dea. O filosofie întreagă, nu totdeauna optimistă, o satiră pe cât de fină, pe atâtea de arzătoare la adresa celor ce-și închipuiesc că sunt în stare să dirijeze o lume, pe când în realitate nu-și pot pune stavilă propriilor lor porniri de distrugere.

Furnica vorbește cu vrabia:

— Noi credem că tot ce e pe lume, a fost lăsat ca să mâncăm noi furnicile. Florile cu parfumul și colorile lor minunate, firișoarele de iarbă atâtea de fragede, grăunțele și semințele de crizanteme, fructele în colorarea aurului, rozetele, rozmarinul, răsurile, ramurile de crin, rozele... tot, tot.

— Ai dreptate, răspunde vrabia, și noi tot așa credem. Și, deschizând ciocul o prinde pe furnică și o înghite.

Filozofia și morala ne lasă pe noi să ne-o tragem singuri. Asemănările cu anumite fapte din viața omenească de asemenea. Aprecierile asupra acestor fapte le fac tot ființele lumii, în care autorul ne duce, ca s'o vedem și s'o înțelegem. Dacă sunt aici accente puternice de satiră, vina este de sigur a celor cari în loc să te învețe binecuvântarea, îți pun în suflet revolta și pe buze blestemul.

*

Ca și furnica din poveste, în lumea noastră sunt atâți muritori cari își au concepțiile lor, pe cari vor cu orice preț să le impună. Vin cu ananasa și cu ghilotina atunci când văd că nu-i iai în serios și cu glas de Alexandru Macedon te amenință cu moartea. Poate de pildă fi azi ceva mai ridicol decât profetia autorului broșurei „Mangra, Tisza, Tribuna” că acest ziar „trebuie să piară”?

Ca și furnica din poveste sunt unii oameni cari cred că tot ce manifestează independență de cugetare, curaj de exprimare a părerilor, lipsa de respect față de valori negative, tot ce arată începuturi de progres, de însemnări de drumuri noi. — trebuie distrus.

Substituiți personagiile din povestea rezumată mai sus. Puneți în locul furnicii un uriaș ce nu

— Lasă-mă, zise cu vocea-i stinsă, simt c'am să mor!

Căzu pe spate și cinci minute în urmă când apropiindu-mă de grupul care-l încunjură și întrebând pe un soldat cum îi mai merge sublocotenentului, îmi răspunde:

— Trage să moară.

VIII.

Era târziu când trupa în coloană largă ajunse la fortul N....

Soarele apusese, în dosul lanțului de munți acoperiți de nea, luminând norii prelungi nemișcați pe orizontul clar ca cristalul.

Munții acoperiți cu zăpadă se învăluiau într'o ceață albăstrue, dar linia ondulată a forturilor se deslușea pe fondul roșietic a apusului. Luna străvezie răsărită de mult începuse să contureze negura azurului. Verdele ierburilor și al copacilor se întuneca...

Massele neguroase ale coloanei mergeau în cadență pășind pe pajista verde! Iei și colo răsunau darabanele și cântecele vesele. Solistul din compina 6-a cânta din răspuțeri, vibrând de simțire și putere: sunetele limpozi ale vocii sale răbăteau departe în văzduhul străvezii al nopții... 1911.

(Sfârșit).

se simte bine, când i-se cere socoteala jertfelor reale ce le-a adus pentru neam. În locul vrabiei puneți opinia publică.

— Noi credem că toți cei cari se închină inactivității noastre trebuie distruși...

— Așa cred și eu, răspunde la rândul ei această opinie publică sfidată și desfăcând vâlul rușinii, îl aruncă frumusețea peste capul eroului.

Și, firește, lumea merge înainte, nici o spiță din roata țării nu se rupe. Soarele continuă să răsăre și să apună. Murășul poartă același suspin auzind aceleași doine, codrii fremătă aceleași cântec. Ba și țaranul român își ară tot așa ogoarele, aruncând sămânța purtătoare de hrană, fără să-i pese de ce fac domni cari prin fumul albastru al țigărei văd fantome de tradare, văd legături ascunse cu diferite persoane, văd o cetăție dărâmandu-se la pământ, câțiva bravi lupătători fluturând un steag ciuruit de gloanțe, dar nepătat de minciună, și văd multe altele.

*

Iar noi aici ne gândim cu jale la „domnu”. Domnu nu mai este. S'a dus cu comoara lui de umor, cu bonomia lui, cu dragostea lui de Omer și Vergiliu, cu traducerile lui în hexametri ale frumoaselor epitafuri grecești: „Câștigoase alte vă căutați case, domnilor hoți!”

Pentru Dumnezeu, a murit Paul Budiu, comoara asta de om cinstit și sămănător de sfaturi și gânduri frumoase. Și nici unul dintre foștii lui elevi nu s'a gândit să scrie ceva despre el.

L'am întâlnit pe vară la Brașov, era cam abătut. Singur pe aleia de jos.

— Tot singur, domnule profesor?

— Hei, dragul meu, eu am prietini pe toți oamenii cinștiți. Cum însă oameni de omenie sunt așa de puțin, să nu te prindă mirare că mă vezi tot singur...
Coresp.

Flota maritimă română*).

Ea nu există. Cruciaătorul „Elisabeta” poate servi ca vas școală celor cari și-au isprăvit serviciul de manevrieri pe celălalt vas școală, bătrânul velar, bricul Mircea, dar ca vas de război, ca unealtă de acțiune, nu ne putem bizui pe el nici măcar pentru însoțirea vaselor noastre de comerț. Dar chiar de ar fi ideal, cruciaătorul din Constanța singur fiind e o cazarmă plutitoare și nimic mai mult.

E ciudat cum cei mai mulți bărbați ai țării nu au văzut, nu zic folosul unei flote marine cât primejdia lipsei ei. Oare înființarea unei asemenea flote să fie un lux sau o urgentă și inexorabilă necesitate?

Prin situația ei geografică și prin rolul său politic, țara noastră stăpânind o porțiune din Marea Neagră a căpătat putința să exporte prin propriile sale mijloace. Faptul că România poate resufla prin porturi maritime constituie pentru ea o siguranță economică nu numai o decongestionare a pieței. Noi răsuflăm prin porturile noastre. Întrebe-se ori-cine, ce ar fi de o Românie fără gurile Dunărei și fără mare? Desnădăduita situație a Serbiei răspunde.

Prin ajutorul mării am ajuns la deslegarea acestei probleme a piețelor de producere: punerea în legătură directă a pieței de producție cu piața de desfacere. Și în privința multora statul nostru a realizat aceasta prin propriile sale unelte.

Serviciul maritim român trebuie să fie o serioasă preocupare a gospodăriei noastre, iar greutățile întâmpinate și oarecari deficite provin, nu din fința acestui excelent serviciu, ci din lipsa

* Reproducem din „Revista Democrației române” acest interesant articol al dlui G. Diamandi, cunoscutul scriitor și om politic din Regat. El poate servi cu o informație bogată cetitorilor noștri asupra rolului unei viitoare flote române în Marea Neagră.

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Vărpsház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

de complectare a lui. Cu deosebite prilejuri*) am arătat nevoia estinderii afacerilor noastre în Turcia, Asia și Africa. Indată ce vom organiza cu hotărâre linia orientală, nu ce timidități și pipăiri, vom trage necalulate foloase. „Drang nach Osten” „cătore răsărit” nu este o formulă bismarckiană bună numai pentru Austria. În primul rând România trebuie să împingă către răsărit, poziția ei la gurile Dunărei și la mare îi pun la îndemână mai mult decât ori-cărei țări din Europa piețele Asiei și Africii. Iar când linia Bagdad va fi gata, produsele române vor fi cele mai favorizate pentru a pătrunde până în India. Dacă toate acestea sunt adevăruri, ce mijloace de apărare avem în potrirea celor cari ne-ar putea ataca?

Flota de război dunăreană este suficientă, dar dar atât gurile Dunării rămân neapărate ca și întregul nostru țarm. Tot comerțul român poate fi ruinat sau oprit de vecinii noștri.

Azi avem relații destul de cordiale cu Rușii și cu Bulgarii. E de dorit ca această stare de lucruri să nu se schimbe. Dar în fine trebuie prevăzut și posibilul. Ultimele evenimente ne învață că a intrat în uzul statelor celor mai civilizate să anexeze provinciile aproape înainte de declarația de război.

O marină nu se improvizează de azi pe mâne. Din timp cată să fim gata. Însăși această pregătire poate să evite conflicte. Fapt este că azi vasele bulgare de pildă, pot fi în două ore la Constanța și distruge așezămintele noastre, silozurile și tancurile de petrol, după cum pot împiedeca transportul avuțiilor noastre în Bosfor, fără ca să ne putem împotrivi la asemenea operațiuni. Drumul liber prin Bosfor trebuie să fie o lozincă a oamenilor noștri de stat.

În afară de considerentele comerciale sunt altele de ordin strategic, cari nu ne îngăduie să ne gândim numai la oastea de uscat. Noi nu putem avea alți dușmani pe mare decât pe Ruși și pe Bulgari. Felul adversarului ne dă și tipul marinei ce se cuvine. Rușii cu puternica lor escadră din Marea Neagră pot încerca și debarcări în Delta sau în Dobrogea. Din contră, cu marina lor cu tonaj redus, marină totuși superioară celei românești — Bulgarii nu pot decât să blocheze porturile noastre și să facă operații de corsari cu atât mai ușor cu cât nu avem cu ce însoți vasele de comerț. Ar fi o nebunie și o imposibilitate ca să cercăm să ne măsurăm pe mare cu Rușii. Nu avem nici timpul, nici finanțele necesare pentru ca să ne procurăm măcar una din acele formidabile fortărețe navigabile ca actualul Pantelimon — fostul Potemkin. Știința și industria omului au pus însă siguranța și la îndemână celor mici. Urișilor mării noi putem opune micii și perfizii submarini. Dacă vom înzestra gurile Dunării și anumite puncte ale țarmului cu aceste cumplite elemente distrugătoare, flota rusă nu va îndrăzni să se apropie de coastele noastre. În toate cazurile debarcarea trupelor rusești devine o grea problemă.

Pentru moment, un număr de 6—8 sub-marine staționând la Sulina și la Constanța ar ajunge. Această apărare însă nu poate fi eficace decât sprijinită de serviciul unor contra-torpiloare cu un tonaj potrivit (1000—1500 tone) cu un armament îndestulător, vase extrem de mobile și de iuți. Aceste contra-torpiloare putând ținea marea, putând merge la larg, vor fi pentru Ruși o supraveghiere și o serioasă amenințare. În ce privește pe Bulgari ele vor fi în stare să blocheze la nevoie porturi ca Varna, distruge comerțul bulgar. Ele vor asigura traficul nostru și intrarea vaselor române în Bosfor. În rezumat ne-ar trebui cât mai curînd:

*) Discurs rostit la Cameră. Vezi „Impresii din Turcia”.

La Mare

8 sub-marine . . . = 8 mil. lei.
8 contra-torpiloare . . . = 32—40 mil. lei
40—48 mil. lei.

Indată ce acest program ar fi realizat, ași propune complectarea unei flote speciale de poliție a gurilor Dunărei și a coastelor Mării, o escadrilă de vre-o 12 vedete. Canonierele și torpiloarele noastre sunt în afară de uz și am asistat la spectacole asupra căror prefer să trec. Destul să spun că în majoritatea cazurilor aceste unități combative constituiesc o mai cumplită amenințare pentru echipajul român decât pentru adversar.

Acum câteva luni a apărut în această revistă un prea interesant articol semnat „un ofițer de marină”. În parte am întrebuițat acest material. Vedetele în număr de 12 ar costa circa 600.000 lei.

Așa dar primele baze ale flotei noastre de război s'ar urca la cifra de 40—50 milioane. Cifra mică de ne gândim că astfel putem apăra pământul și avutul român.

Un asemenea program naval cere un port maritim. Această cerință să nu sperie finanțele noastre. Lacul Techirghiol despărțit de mare prin o limbă de nisip de circa 200 metri lungime, de vre-o 40 lățime, e un port natural minunat având un fund mediu de 8 metri cu o suprafață de de manevrare foarte întinsă, cu adăposturi firești, cu izvoare de apă dulce și cu platouri ușor de întărit. Dacă în urma vărsării globale a celor 50 de milioane, vom destina marinei și complectării ei o sumă anuală de 10 milioane, am avea în foarte puțin timp marina cerută de nevoile noastre strategice și economice.

Nu știm cărui factor să atribuim neglijarea marinei noastre. Știm pozitiv că atât Maj. Sa Regele, cât și A. S. R. Principele Ferdinand, D. Sturdza, cât și D. I. Brătianu, Generalul Manu și alții au fost preocupați de rușinoasa stare sau nestare a marinei.

Deși adversar politic al dlui N. Filipescu recunosc cu plăcere că dsa ca ministru de război pune o muncă și o energie plină de un înalt patriotism. Îi atrag luarea aminte asupra acestei însemnate chestiuni, în speranța că va face măcar începutul cel bun.

Cu autoritatea care o are în partid d. Filipescu poate căpăta ce s'ar căntări altuia: banii. Fiind civil va putea îmbrățișa cu un ochiu mai sigur și mai nepărtinitor întregul necesar inamărei pe toate căile a României. Îmi permit să-i dau și un sfat. Să se forțască de prea multe consfătuiri și de jumătățile de măsură, cari când se înfăptuiesc, se dovedesc a fi prea mici pentru nevoile de mâne.

Tonajul mic este mai costisitor în cheltuieli generale decât tonajul mare, după cum producția în mic costă mai scump decât producția în mare. Să încheiem era îmbunătățirilor în milimetru, poduri strimte, porturi strimte, linii strimte, totul strimt fricos și trecător. Când o țară ca a noastră în 8 ani sare dela un buget de 225 de milioane la o jumătate de miliard nu putem fi nici sceptici nici pesimiști.

Dacă d. Filipescu reușește să pue bazele marinei noastre de război și adversarii îi vor fi recunoscători. Așteptăm.

G. Diamandî.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la „Librăria Tribunei”.

Războiul italo-turc.

Italia se ferește de ori ce acțiune maritimă ce ar rezulta complicațiuni internaționale. Așa spune o telegramă din Roma. Manevrelor flotei nu amenință țarmurile Turciei dinspre Marea Ionică și Adriatică.

Această știre întărește aserțiunile noastre de ieri. Italia va ocoli ori ce pas, ce ar provoca nemulțumirea puterilor și mai ales a monarhiei noastre, ținându-și însă dreptul la o acțiune navală contra Turciei. Cu alte cuvinte, Italia lasă întreaga răspundere a evenimentelor pe seama puterilor. Are dreptul la un atac contra Turciei, care ar urma cu complicații, dar așteaptă intervenirea puterilor la Constantinopol, pentru recunoașterea anexiunii. În urma acestei atitudini a Italiei, sarcina de aplanare a conflictului, a căzut pe seama puterilor. Și numai în caz că intervenirea n'ar aduce rezultatul dorit, va desfășura Italia războiul în Turcia europeană.

După cum se comunică din Paris, puterile au luat în mână rezolvirea conflictului. Deocamdată voiesc să asigure un armistițiu, căruia i-ar urma pacea între cele două state. Acest sfârșit al conflictului nu e departe.

Acțiunea flotei italiene.

Din Roma se anunță: O persoană din cercul ministrului Giolitti a spus corespondentului ziarului „Stampa” că știrea despre concentrarea flotei italiene în Torento, precum și despre începutul unei acțiuni maritime nu corespunde adevărului. Guvernul se va îngriji să nu cauzeze complicații. Flota nu va ataca țarmurile Turciei dinspre marea Ionică și Adriatică ca să nu producă o eventuală revoltă în Macedonia, deoarece în cazul acesta Bulgaria va fi silită să mobilizeze iar Austro-Ungaria să se amestece în mod direct. Acest pas ar provoca complicații temeinice. Cu toate acestea Italia își rezervă libertatea acțiunii față de Turcia.

Intervenția puterilor.

În Paris se menține știrea despre începutul unor tratative între puteri, în vederea încheierii unui armistițiu. Acestor năzuinți este a se atribui atitudinea flotei italiene, care va ștepta terminarea consultărilor. Se crede că până la începutul iernii se va ajunge la o înțelegere între țările beligerante, punându-se capăt războiului.

Turcia dispusă pentru pace.

Din Constantinopol se anunță că Poarta ar fi dispusă să înceapă tratativele de pace, fiind convinsă că orice împotrivire e zadarnică.

Se crede că Italia este și acum dispusă să acorde Turciei o despăgubire materială pentru cedarea Tripolisului.

Reportaj de pe câmpul de război.

Corespondentul din Tripolis al ziarului „Daily Mirror” a fost amenințat de autoritățile italiene cu expulsarea deoarece a spus adevărul asupra evenimentelor din Tripolis.

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

Correspondentul a răspuns agenților generalului Caneva: „Mențin tot ce am comunicat prin telegraf și prin scrisori”.

În urma acestui răspuns generalul Caneva, comandantul trupelor din Tripolis a luat dreptul de a face reportaj amintitului corespondent.

Bombardarea Tripolisului de Turci.

Neşad Paşa, comandantul trupelor turcești din Tripolitania, a invitat pe străinii din Tripolis să părăsească oraşul, deoarece în curând va începe bombardarea oraşului, în care caz nu-și ia nici o răspundere.

Un asalt la Bumeliana:

„Terdjumani Harikat” află, după ultimele știri din Tripolis, că turco-arabii au operat un asalt în contra Italianilor la Bumeliana: rezultatul luptei este necunoscut.

Au'onomia Macedoniei și Albaniei.

În timpul din urmă, presa din Balcani, precum și cea rusească, a început să vorbească foarte mult despre Confederația Balcanică, ba ceva și mai mult, a afirmat de câteva ori că reprezentanții Rusiei și ai Angliei în Balcani ar fi insistat pe lângă guvernele respective pentru realizarea cât mai neîntârziată a acestei federațiuni, punându-se Turciei ca condițiune esențială acordarea autonomiei Macedoniei și Albaniei.

Pentru a vedea cât de întemeiate sunt svonurile acestea, corespondentul din Sofia al marelui ziar rusec „Novoie Vremea” a interviewat pe un diplomat străin de acolo cu privire la această chestiune.

— Nu știu nimic, fu răspunsul diplomatului. Se vorbește într'adevăr de așa ceva, dar ce va fi, nu pot spune nimic sigur.

— Credeți însă că federațiunea aceasta va putea fi realizată?

— Numai cu o singură condițiune: Dacă și Turcii și celelalte state balcanice vor recunoaște că este absolut indispensabilă acordarea celei mai largi autonomii administrative atât Macedoniei cât și Albaniei întregi. Iar lucrul acesta astăzi se poate face foarte greu: Înainte de 1908 era vorba numai de Macedonia acum însă lucrul acesta se va pretinde și pentru Albania ca și pentru Serbia-veche și partea sudică a Turciei, locuită de populațiune grecească.

Chestiunea aceasta este foarte complicată și va continua să se complice și mai mult prin războiul Tripolitan. Dacă Turcii vor eși biruitori și vor reuși să-și valorifice măcar unele din drepturile lor în Tripolitania folosi-va aceasta oare ca Turcia biruitoare să își stabilească liniștea și în provinciile sale europene? Sau din contră, dacă Turcii vor să-și realizeze planurile, folosi-va aceasta că provinciile despre care este vorba să fie mai bine tratate ori din potrivă, această înfrângere va fi motivul căderii tinerilor Turci și întronarea vechiului regim, încă și mai rău pentru Macedonia și Albania? Acestea sunt întrebări la cari eu nu pot da nici un răspuns și nici nu știu dacă poate exista vre-un diplomat care în momentul de față să declare ceva categoric.

În politică în todeauna trebuie să se țină seamă de prezent și după mine prezentul acesta este foarte favorabil păcii și iată de ce:

Atât în Turcia cât și în celelalte trei state balcanice, la cârma țării stau oameni cu foarte

multă greutate și în același timp foarte cuminti, ceea ce însă nu-i împiedecă să fie și buni patrioți.

În Turcia, Said-Paşa, unul dintre cei mai cinstiți și inteligenți reprezentanți ai vechiului regim și Asim-Bey, ministrul afacerilor străine au dovedit în timpul crizei Turco-Bulgare foarte mult tact și rațiune.

În Bulgaria Gheșov și Danev, în Serbia Milovanovici și Pașici, în Grecia Venizelos și Griparis. Dacă se poate vorbi despre o înțelegere personală între conducătorii celor patru țări, lucrul acesta se poate vorbi acum. Dacă altă dată ne-am temut de complicațiuni și conflicte fără de folos, acum cât timp vor fi la putere în cele patru țări oameni despre cari am vorbit, putem fi liniștiți că pacea în Balcani nu va fi turburată de ei. În privința aceasta sunt optimist și am curajul să asigur și pe alții.

„Seara”.

Cronica științifică.

De-ale naturii.

I.

Omul veacului al XX-lea trăiește în împrejurări de tot deosebite, decât cele de pe timpul părinților săi. Tehnica cucerește teren; cel mai mic orașel are lumină și tremuri electrice, fabrici și stabilimente tehnice. Azi se telegrafiază cu și fără fir. O telegramă expedită de „New-York Herald” a făcut rotogolul pământului în 16 minute. Un călător englez, — mulțumită trenului expres cu 80 km. viteză și a vapoarelor, cari parcurg drumul Hamburg-New-York în 14 zile — a bătut recordul lui Phileas Fogg, ocolind pământul în 40 zile. Dirigeabilul, aeroplanul, automobilul, gramofonul, cinematograful și multe altele sunt copii veacului nostru.

Pe când azi ori care om care cotește gazetele, cunoaște invențiile cele mai noi, numai o minoritate covârșitoare știe legile pe cari se lucrează toate aceste invenții. Când într'o societate se încinge o discuție științifică, câți sunt, cari, rușinați trebuie să tacă, deoarece nu au cunoștințele necesare. Câți Români, cari au auzit de Vlaicu, sau chiar l'au văzut sburind, n'au nici idei de aerodinamică, când se vorbește atâta de invenția Dr.-ului Roșculeț, când noi toți ne fâlim cu succesele medicilor noștri, puțini, mult prea puțini vor fi aceia, cari să cunoască fundamentele chimiei, a fiziologiei și patologiei, pe cari se bazează descoperirile lor! Sunt mult prea mici cunoștințele noastre științifice, pentru ca să putem pătrunde opera gigantică a geniiilor noastre. De aceea inventatorii și savanții români au adesea o luptă grea față de îngrozitoarea nepăsare a neamului lor.

Și toate progresele acestea uimitoare nu s'ar fi putut înfăptui fără propășirea și mai grandioasă a științelor naturale. Cu prețul vieții lor, savanții voacului trecut au înaintat pas de pas pe calea scrutării adevărului. Multe jertfe s'au adus dară și succesele au fost strălucite. Iată cum caracterizează un savant german acest progres unic în anele istoriei: „Amintindu-ne cunoștințele primitive de pe la începutul veacului al XIX-lea și asemănându-le cu strălucitoarea înălțime, la care au ajuns la finea sa, cunoșcătorului trebuie să-i pară uimitor progresul științelor naturale. Ori care ram al ei se poate lăuda, că în cursul secolului trecut și mai ales în a doua jumătate — a avut câștiguri de cea mai mare importanță.

În cunoașterea microscopică a celei mai mici, și în descoperirea telescopică a celei mai mari lumi, am câștigat priviri neprețuite, cari înainte

cu o sută de ani nu se puteau închipui. Metodele perfecționate ale cercetărilor microscopice și biologice ne-au revelat nu numai în împărăția protistelor monocelulare, o bogăție de forme, o viață invizibilă, ci ne-au învățat a recunoaște în celula micuță un organism elementar, din ale cărui asocieri — țesăturile — constă trupul tuturor animalelor și plantelor policelulare, precum și al omului. Aceste cunoștințe anatomice, de cea mai mare importanță, sunt întregite de documentarea embriologică, că orice organism policelular se dezvoltă din o simplă celulă, din ou. Ființa boalelor a putut fi recunoscută de medici abea prin patologia celulară.

Nu mai puțin mărețe sunt descoperirile secolului XIX în domeniul naturii anorganice. Fizica a făcut progrese uimitoare în toate ramurile ei, în optică și acustică, în magnetism și electricitate, în calorică și mecanică. Și, ce-i mai însemnat, ea a dovedit unitatea forțelor naturii în tot universul. Teoria mecanică a căldurii arată, cum depind puterile între olaltă, și că ele, sub condiții favorabile, se pot transforma. Analiza spectrală ne-a învățat, că aceleași materii, din cari constă pământul și locuitorii săi vii, de asemenea se află în soare, în celelalte planete și chiar și în cele mai îndepărtate stele fixe.

Astrofizica a mărit noțiunile noastre despre lume în măsură colosală, arătându-ne în univers milioane de corpuri rotitoare, mai mari și mai mici decât pământul; ea și aceasta într'o neîncetată transformare, într'un vecinic schimb de „ființă și neființă”. Chimia a descoperit o mulțime de materii noi, până atunci necunoscute, cari toate sunt combinațiile unor puține (cau 80) elemente imutabile. Ea ne-a arătat, că unul din acestea, carbonul, e acel element miraculos, care formează nenumăratele combinațiuni organice, că el e deci baza chimică a vieții.

Ceace științele naturale propriu zise au descoperit, au utilizat științele aplicate, tehnica și medicina. Teoriile fizicii și chimiei, au dat putință inginerilor să zidească case de 30 de caturi, să construiască trenuri, automobile și aeroplane și dirigeabile, să inventeze fonografuri, cinematografuri, luminația electrică, telegrafia cu și fără fir, telefonul și multe altele; fiziologia și biologia au dat medicilor arme contra boalelor, în formă de seruri, antiseptice și antidoturi. Chimia ne pune în stare să ameliorăm și guoim în mod artificial pământul, ridicând producțiunea agriculturii. Tot progrese, pe toate terenele!

Se naște acum întrebarea, dacă mașinile cele nouă au fost aplicate și în viața culturală și socială a popoarelor. Răspunsul e simplu: Nul! Iată ce zice în privința aceasta acelaș savant german: „Științele naturale, cari la dreptul vorbind, au contopit în sine și științele așa numite formale, se aplică și azi în școlile noastre ca lucru secundar, ba chiar se dau la o parte”. Și într'alt loc: „Celor mai mulți iuristi nici prin gând nu le trece să se ocupe cu antropologia, psihologia și embriologia, primele condiții pentru o recunoaștere clară a ființei omenești”. Tot atât de pesimist se exprimă un alt savant, Wallace: „Sistemele noastre de guvernare, justiția, administrația, toată organizația noastră socială și culturală, asemănată cu uimitorul progres al științelor naturale, și al aplicării lor practice, sunt într'un adevărat stadiu de barbarie”.

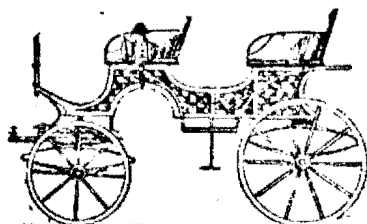
Observând această lipsă de armonie între rezultatele reale, la cari au ajuns științele naturale, și între desinteresul și nepriceperea maselor față de ele, vre-o câțiva oameni de bine s'au apucat de lucru, cu scopul de a desvolta interesul pentru ele în popor. Căci recunoscând, că această lipsă produce o dezechilibrare, o rătăcire în viața socială. La Scandinavi, Francezi, Englezi și mai ales la Germani, ziarele și revistele au început a se ocupa tot mai serios cu științele naturale și

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurile gratis și franco. — Tot ai se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

popularizarea lor. La începutul veacului nostru au apărut reviste de popularizare și s'au înființat societăți pentru lăptirea științelor. În Germania oameni ca Bölsche și Meyer-Unonia, poeți-savanți, înființară societăți și reviste de popularizare, dintre cari mai cunoscute sunt „Urania” din Berlin și Viena, „Kosmos” la Stuttgart și „Deutsche Naturwissenschaftliche Gesellschaft” în Lipsa. Prin activitatea lor febrilă, prin reforme școlare, au adus-o atât de departe, încât azi masele poporului german arată un vădit interes față de progresele științelor și ale tehnicii. Mai frumos au dovedit-o când s'a născut la Echterdingen balonul lui Zeppelin. În decurs de câteva zile s'au adunat vre-o câteva milioane prin contribuțiile întregii națiuni, din cari s'a construit un nou dirigibil. Azi are în Germania orice liceu aparatele sale fizice, cu cari experimentează el singur. Revista „Kosmos” are 100.000 de abonați în toate părțile poporului german. La prelegerile „Uraniei” se îmbulzesc mii și mii de muncitori. Și cu tot interesul acesta față de părțile practice ale vieții, nu se neglija idealul. Oricine cunoaște istoria Germaniei, a limbii și literaturii ei. Cultul eroilor naționali e în floare, arta e gustată și înțeleasă de toți. Astfel s'au dovedit false aserțiunile unora, că prin cultivarea științelor practice se va nimici idealul și poporul se va abrutiza, va deveni materialist.

Și cu toate acestea, opinia publică a Germaniei, reprezentată prin publicații ca „Kunstwart”, constată unanim că încă tot nu s'a ajuns idealul! Cu cât mai mult prilej avem noi Români — cari pretindem a fi un element civilizator în Orient — să ne plângem. A trecut timpul, când intelectualii noștri se ocupau cu istoria și filologia când toți puneau la cale istoria neamului, a limbii și literaturii românești! Azi domnește între Români o lipsă de interes înspăimântătoare. Cu atât mai puțin afli o înaltare în sfere mai înalte, în domeniul științelor naturale. Dacă popoarele apusene au pus piatra fundamentală la mărețea clădire a unei culturi armonice a maselor, noi nici măcar materialul nu l'am adunat! E destul de caracteristic, că elevii liceelor noastre românești nu arată nici un interes față de științele naturale, deși profesorii își dau silința să le facă lecțiile cât mai interesante și plăcute. Și mai interesantă și caracteristică e următoarea anecdotă, adevărată: Un elev de la institutul de pedagogie din Sibiu, întrebând ce-i electricitatea, răspunse: „E albă și de porțelan!” — Pe semne că se gândea la izolatorii de pe stâlpii de telegraf! — Unde afli în ziarele și revistele noastre o rubrică științifică bine redactată? Unde avem noi în Ardeal o revistă de popularizare? În România apare „Natură” și „Orion”, două reviste destul de bine redactate. Câți au la noi idee de existența lor?! Avem și noi doi popularizatori, pe dnii Corbu și Todica. Au editat și ei niște opere excelente, „Ad Astra” și „Studii științifice”. Aș vrea să știu, câte exemplare s'au vândut? În alte țări cărțile acestea ar fi ajuns până acuma la ediția a 3-a sau a 4-a.

De patru ani se țin în Brașov sub egida „Asociațiunii” conferințe publice. Din sumedenia conferințelor am putut număra numai patru cu conținut fizic! Mulți îmi vor răspunde, că n'avem oameni pregătiți. Ba, oameni avem: Avem pe dnii Corbu și Todica, avem profesori, medici și ingineri, cari bucură ar lucra dacă ar fi siguri de sprijinul societății românești. Subiecte de asemenea n'ar lipsi. Tăra noastră, cu natura ei bogată, e încă foarte puțin studiată. Geologia, tectonica, fauna și flora Ardealului, terminologia zoologică și botanică a Românilor ardeleni, starea lor igienică, și mijloace cu cari s'ar putea îmbunătăți — iată subiecte bogate și interesante.

Compatrioții noștri Sași. — o mână de oameni — au în orașele mai mari câte un „Gesellschaft der Naturfreunde”, care organizează conferințe științifice și editează anuare cu conținut

bogat și interesant. Ziarele lor aduc excelente lucrări de popularizare. Pentru ce n'am putea și noi, cele 4 milioane de Români, să facem așa ceva? Folosele ar fi mari. Mai ales prin propagarea științelor naturale aplicate — agronomie, medicină — poți ridica spiritul practic al poporului, care nouă ne lipsește. Pentru a face însă aceasta, trebuie ca clasa cultă să aibă cunoștințele necesare.

S'a zis adesea, că ocupația cu științele naturale nimicește simțul religios în om. Mie nu'mi vine a crede lucrul acesta. Dinpotrivă! Contemplarea măreței naturi nimicește fudulia omului, totodată însă succesele la cari a ajuns îl silește să se încreadă în puterile sale. Astfel se stabilește un admirabil echilibru sufletesc, o mulțămire, care se manifestează în cedarea Aceluia, care ne-a făcut părtași de ele toate minunățiile universului. Neclintite stau cuvintele lui Schiller: „Fă orice vei vrea, totuși vei sta singur în lume, până ce nu te leagă natura de Tot”.

E instructivă, e frumoasă, e mărețea natura, „E singura carte, care are pe toate paginile ei un conținut grandios!” (Goethe). V. B.

INFORMAȚII.

ARAD, 16 Noembrie n. 1911.

— **Țările locuite de Români.** Teritoriile locuite de Români au o suprafață de 298.656 kilometri pătrați sau 89,865.000 ha, împărțite în modul următor:

România 131.353 km. p. (13,135.300 ha) 7,009.000 locuitori.

Transilvania 54.244 km. p. (2,850.700 ha) 1,500.000 locuitori.

Banatul 20.507 km. p. (2,850.700 ha) 1,500.000 locuitori.

Ungaria (comitatele Sălaj, Haidu, Bihor, Bihor. Arad și Cenad) 29.260 km. p. (2,926.000 ha) 1,800.000 locuitori, în comitatele Maramureș, Sătmar, Ugocea, Sabolei 21.845 km. p. (2,184.500 ha) 1,050.000 locuitori.

Basarabia 20.000 km. p. (2,000.000 ha) 730.000 locuitori.

Total: 16,080.006 Români, fără Macedonia.

— **Bolnavi falși în Iași.** Serisescă și gazetele ungarești dela noi, că drul Riegler, efor la spitalul Sf. Spiridon, în ziua vizitei făcute de M. Sa Regele Carol la spitalul Sf. Spiridon ar fi introdus în diferitele secții vizitate de Maj. Sa, bolnavi fictivi în loc de bolnavi reali.

În urma anchetei făcută și pe temeiul declarațiilor dlor doctori profesori E. Juvara, Demetriad, C. Bacaloglu, Socor și medicilor doctori Gane, Lambrior și Anghel, ministerul de interne român a publicat următorul comunicat:

1. În ziua vizitei M. S. Regelui, totalul bolnavilor examinați, tratați și trecuți formal în registrele fiecărui serviciu cu numele, etatea, profesiunea și diagnosticul era de 203;

2. În cursul zilei s'au primit numai trei bolnavi noi, un bărbat operat pe dată de d. profesor Juvara de un flagmon submaxilar și două femei admise în serviciul dlui doctor Gane;

3. Din cauza aglomerațiunii de bolnavi, din care unii era culcați până în mijlocul camerei, o parte din acești bolnavi au fost evacuați de însăși medicii acestor secțiuni în secțiunea III de curând deschisă;

4. Doctorul Riegler, în calitate sa de efor și conform regulamentelor nu are secție medicală, nu conduce nici un serviciu medical, nu are deci nici un amestec în serviciile medicale.

— **Orașele noastre.** „Monitorul oficial” publică câteva date statistice cu privire la populația orașelor noastre. Datele aceste se întemeiază pe recensământul dela 31 Decembrie 1910.

Orașele noastre principale au următoarea populație:

	1910.	1900.
Budapesta	880.371	732.322
Seghedin	118.328	102.991
Szabadka	94.610	83.583
Dobrița	92.729	76.006
Pressburg	78.223	65.867
Timișoara	72.555	58.036
Kecskemét	66.834	57.812
Oradea-mare	64.169	50.177
Arad	63.166	56.260
Hodmezővásárhely	62.445	60.833
Cluj	60.808	49.295
Miskolcz	51.459	43.096
Pécs	49.822	43.982
Fiume	49.806	38.955
Raab	44.300	37.543

— **Cununie.** Doara Silvia Buibaș din Bucovăț și dl Vincențiu Radu absolvent de teologie din Iclod își anunță cununia ce va avea loc la 19 Noembrie n. în Bucovăț.

Felicitările noastre.

— **O rectificare.** Confratele „Românul” s'a supărat că editorul „Almanahului scriitorilor români din Ardeal” n'a dat tabloul complet al tuturor scriitorilor dela noi. Din pricina aceasta îl ceartă și-i vără sub nas o serie întreagă de scriitori, cari au fost retăcuți. — Are dreptate „Românul”. Ne asociem și noi la supărarea lui. Numai cât ținem să completăm șirul scriitorilor pe cari îi amintește, ca fiind nedreptățiți. Nu înțelegem, de pildă, cum a fost trecut cu vederea istoriograful nostru epocal Vasile Goldiș (Mangold)? Mai zicem și noi să fie retăcut Emil Isaac, dar cum se poate să uii pe Roza Covrig, talentata poetă a „Românului”? Ion Băilă înaltează nu mai scrie versuri, dar atunci trebuia amintit un scriitor politic de talia unui Dr. V. Moldovan. — Sperăm de altfel că „Librăria națională” din Orăștie își va face anul viitor datoria, și nu va mai supăra pe confratele nostru.

— **Sicinsky în România?** Din Viena se anunță: Cu privire la evadarea lui Sicinsky deși sosite din stațiunea dela frontiera austro-română Itcani, spun că o persoană ale cărei semnalmente se potrivesc perfect de bine cu ale lui Sicinsky, mai ales în ce privește plombagiul de aur al daturii, a trecut la amiazi granița austro-română pe la Burdujeni, într'un vagon direct al expresului Berlin-București, refugiindu-se în România.

Persoana travestită în care autoritățile austro-ungare bănuiesc pe atentatorul evadat, Sicinsky, se urcase în tren dela o mică stațiune înainte de Rădăuți, însoțit de două persoane îmbrăcate în haine proțești.

E probabil deci că după evadarea din închisoare, Sicinsky a stat câteva zile în apropiere de Cernăuți.

În cercurile diplomatice se discută chestiunea dacă — în cazul când se confirmă știrea că Sicinsky s'a refugiat în România, România va extrada pe ucigașul contelui Potocki sau îl va considera ca refugiat politic.

De curind s'a întâmplat un caz la fel când Belgia a refuzat să extradeze Rusiei un criminal politic.

— **Populația Italiei.** Monitorul oficial al Italiei publică rezultatele recensământului dela 19 Ianuarie 1911.

Populația Italiei este de 35,959,077. Sporul dela 1901 până azi e de 2,211,400.

Prima și cea mai veche
CASĂ DE CLAVIRE
este a lui

Franz și Albert Renner
Timișoara-Iosefin, str. Hunyadi 12.

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.
Calitatea cea mai bună. Prețuri
ieftine.

Advocat nou. D. Dr. Ioan Moldovan originar din Vad (Farkasrév, Marmatia) a depus cu succes censura de avocat inaintea juriului din Budapesta. Cum suntem informați, noul avocat își va deschide cancelarie în Aleșd (Bihor).

Felicitări!

— **Nou ziar in Budapesta.** La 20 Decembrie va apărea în Budapesta un nou ziar german redactat de cunoscutul publicist Vészi József.

Numele ziarului va fi „Budapester Presse”.

— **Arestarea lui Zsilinszky Endre.** Din Budapesta ni se telegrafiază: Zsilinszky Endre, unul dintre frații ucigași, s'a prezentat azi la procuratura din Budapesta, unde procurorul i-a adus la cunoștință că tribunalul a hotărât arestarea lui.

Zsilinszky a fost dus numai decât în închisoarea tribunalului.

Celalalt, fiind militar, nu poate fi arestat de autoritățile civile.

Procesul nou va avea loc probabil încă în cursul acestei luni.

— **Cancelarul german provocat la duel.** „Vossische Zeitung” anunță că deputatul Heydebrand, șeful partidului conservator, l'a provocat pe cancelarul Bethman-Hollweg la duel.

Heydebrand este locotenent în rezervă, iar cancelarul major a la suite al statului major.

In cercurile politico se declară că asemenea incidente sunt lucruri obișnuite în Germania.

— **Printul George căzut la examen.** Printul George al Serbiei a renunțat la ideea de a-și continua studiile la Academia militară din Paris, deoarece a căzut la examen.

Printul e foarte deprinuat din această cauză.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii profesoriilor sibiieni au mai dăruit: Silvia Corjodel, elevă de croitor, 1 cor., Octavian Neagoș, casarului „Luminei” din prilejul botezului fiului său Petru, 5 cor., Șirian Coman învățecel măsar, 50 bani; la nunta mecanicului Gavriil Radu cu d-soara Elisaveta Șerban, nașii George Trifan și soția Elena n. Grindeanu, câte 1 cor. = cor. 2, Maria Imbăruș, moașă, 60 bani, Ioan Imbăruș, exped., Foaiei Pop., 40 bani, iar ceilalți oaspeți cor. 3.10. Au mai dăruit: Ana Hareti Candrea n. Ghianța și fiica sa d-soara Lucreția Onițiu, câte 1 cor. = cor. 2, și Ștefan Mărgineanu, sodal pantof. (Măgina), aplicând pe fratele său Victor, în fabrica de lăcătușerie Török V., 40 bani.

— **Amintiri despre Murger.** Când a apărut lucrarea „Scènes de la vie de Bohême” un autor de comedii din acele timpuri, Barrière, căruia îi venit ideea să transforme povestirea în comedie, s'a pornit să caute pe autor și după multe cercetări, a aflat, că stă în strada Tours, într-o casă la al șaselea etaj...

Se duce la această adresă și deși erau 2 după amiază, găsi pe Murger în pat, pentru că era frig în odaie și nu avea cu ce să se îmbrace.

— „Scuzați dacă vă supăr — îi zise Barrière — sunți bolnav?”

— De loc, sunt sănătos tun!

— Ei, atunci?

— Ah! — zise Murger rîzînd — d-voastră de bună seamă că cunoașteți povestea lui Epaminonda, filozoful grec, care rămănea culcat, când dădea să-i cârpească tunica, căci avea numai una? Ei bine, povestea lui este și a mea; eu nu am decât o pereche de pantaloni, și deoarece portărița se ocupă acum cu ei, să le cârpească fundul, eu... aștept aici!

— Ați luat dejunul?

— Da... aștept aici!

— Vrei să dejunăm împreună? Astfel vom avea timp să vorbim de lucrarea d-tale...

„Drace! D-ta de bună seamă că ești bogat” — strigă Murger — atunci trebuie să vestim pe portăriță să se grăbească.

Barrière se uită spre părete să vadă un buton de sonerie.

— Te uiți de geaba — continuă Murger; — aici trăim din tradițiuni. In un oian de pe acoperiș și la săl să cază printre trepte.

Portărița cunoaște acest semnal și va alerga numai decât la comandă.

Și așa s'a și făcut.

Cu o jumătate de oră în urmă cei doi scriitori discutau asupra scenariului dinaintea unui beaftek.

— **Foamete in Rusia.** In ultima ședință a d-mei imperiale ministrul președinte Kokovcev răspunzând la interpelările adresate în chestia foametei ce bântue în mai multe părți ale Rusiei a spus, că recolta rea din anul acesta a sărăcit 8 milioane de oameni, cari au ajuns la sapă de lemn. In douăzeci de guvernamente mizeria este mai mare. Pentru ajutorarea celor năpăstuiți se cere 120 milioane ruble, din cari 32 milioane va fi acoperită din fondurile locale iar restul de visteria statului.

— **Necrolog.** Cu inima adânc indurerată și cu sufletul plin de durere se face prin aceasta tuturor rudeniilor și amicilor cunoscut, că iubita și cea scumpa mea soție, mama și bunica, Elisaveta Pintea, după lungi, și prea grele suferințe, și-a dat nobilul său sufletul aseară în 23 Octomvre (5 Noemvre) 1911 la orele 5 în mânele Creatorului, în etate de 81 ani.

Rămășițele pământești ale scumpei și nouitatei defuncte se vor așeza Marți în 25 Octomvre (7 Noemvre) 1911 după amiază spre vecinica odihnă în cimitirul gr.-or. rom. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria în vece nouitate.

Boroșineu, la 23 Octomvre (5 Noemvre) 1911. Iancu Pintea, locotenent pensionat, ca soț. Iosif Pintea, ca fiu. Floarea Milloi, născută Pintea, ca fiică. Paulina Pintea, ca fiică. Marcel Pintea, ca nepot. Dimitrie Milloi, ca nepot. Rosa Pintea, ca noră.

x **Dr. Kertész Seminar juridic. Cluj.** Monstori ut 16. Pregătește foarte conștientios, în timp scurt și în condiții favorabile pentru examene fundamentale, examene de stat, rigoroase în științele de stat și juridice. La cerere dă informații gratuite!

Mișcare culturală și socială.

25 Noemvre.

Concert și teatru în Lipova. Tinerimea română din Lipova și jur cu concursul reuniunii de cântări „Doina”, de sub conducerea inv. Iuliu Putici, aranjază Sâmbătă, în 12 (25) Nov. e. seara în localul „Regele Ungariei” concert împreunat cu teatru. După concert urmează dans.

Programa: 1. a) „Motto” de C. Porumbescu, exec. de „Doina”. b) „Doină zic” de Ioan Costescu, exec. de „Doina”. 2. „Pictorul fără voce”, comedie într'un act de A. Pop. 3. „Hai în horă” horă populară, de G. Dima, exec. de „Doina”. 4. „Capriciul unui tată”, comedie într'un act

de Z. Bărsan. 5. „Barbu lăutaru” cântec comic de V. Alecsandri, predat de d. Iuliu Putici. 6. „Căști veche”, comedie într'un act, de Adelina Tăalăuanu. 7. „Serenadă”, „Somnoroase pasărele” poezie de M. Eminescu. 8. Dans.

ECONOMIE.

Expoziția de oi din Jina.

După frumoasa serbare a pasărilor și pomilor din Tălmăcel, după bine cercetata expoziție de vite din Săcel și după de tot instructiva expoziție de copii din Lancrăm, Reuniunea agricolă sibiiană, prin aranjarea expoziției de oi din Jina își înscrie o nouă vrednicie la activul său. Cum comuna Jina, așezată pe vârful munților, unde numai cu anevoie poți străbate, nu a prea fost căutată de așezămintele noastre, brava ei populațiune a folosit prilejul oferit de expoziție, să-și arete toată dragostea, ce o poartă așezămintelor noastre și în acelaș timp să-și manifesteze și recunoștința față de cei cari pentru popor munceau fără altă recompensă decât mulțămirea sufletească de a fi făcut binele, fiindcă este bine! Duminecă (la 22 Octomvre n.) des de dimineață, și pe o vreme încântătoare, piața Jinei abia mai încăpea mulțimea (peste 100) flăcăilor și a bărbatilor în floarea vârstei cari îmbrăcați în haine de sărbătoare și formați în ceată de mândri călăreți, în frunte cu harnicul notar d. Nic. Oprean, au luat drumul spre frumoasa Poiană, în mijlocul căreia au dat față cu reprezentanții Reuniunii domnii: I. Chirca prim-notar (Săliște) totodată v.-prezid., N. Iosif și A. Cosciuc, membrii în comitet și Vic. Tordășianu, secretar cari însoțiți de domnii Dr. A. Crăciunescu și Victor Stanciu profesori sem., I. Banciu casar (Sibiu), Dr. Nic. Schiau adv și Gőnczi Ödön veterinar cerc. (Mercuria), Constantin Criștiu învățator (Săliște) și I. Candrea agent de asigurări, veneau dinspre Săliște. La cuvintele calde de întâmpinare ale notarului Oprean a răspuns tot cu căldură v.-prezidentul Chirca.

Drumul din Poiana până în Jina l'am făcut încunjurați de marea oaste a călăreților, acești demni urmași ai grănițerilor din Jina. Intrați în Jina, o privești nu se poate mai frumoasă și greu de descris s'a desfășurat inaintea ochilor noștri. Intreagă Jina, cu mic cu mare, cu bătrân și tânăr, era adunată în piață, unde cuvinte de bun soset a rostit parohul D. Panfiloiu care făcând istoricul Jinei, ne pune în vedere că locuitorii ei din timpuri vechi tot cu oieritul s'au îndelemtic și că și astăzi sunt aproape cu toți oieri. Isolați cum sunt de cealaltă lume, ei sunt muncitori și iubitori a tot ce-i românesc. Astăzi sunt mândri că sunt căutați la vatra lor de cei cari la inimă poartă soarta muncitorului român, cu drag îi primește și cu drag vor asculta sfaturile ce li-se vor da. Viceprezidentul Chirca răspunzând, mulțumește pentru primirea impunătoare ce i-se face Reuniunii care ca și alte dată ne crutând jertfe de oboseală și de muncă, a știut ca de data aceasta să caute pe oierul nostru acasă la sine și aici sfaturi și povețe să-i dea.

După descălecarea am cercetat în cimitirul bisericii locul de odihnă al vrednicului căpitan C. Stozariu, acest sfetnic și conștientios chivernisitor al averii marelui Andrei. La mormântul lui am rostit o rugă ferbinte către Dumnezeu neamurilor spre a ne da mulți bărbăți înzestrați cu cinstea și cu iubirea nefățărîtă de neam a aceluia stejar. Ca vecini își dorm somnul în acest cimitir vrednicul fost notar I. Straulea și soția preotului Panfiloiu. In salele spațioase ale școlii apoi, după o gustare potrivită, s'a constituit juriul proclamând prezident al expoziției pe v.-prezidentul Chirca, iar de raportor al juriului pe secretarul Tordășianu. La locurile vacante au fost numiți în juriu domnii: Dr. A. Crăciunescu, Vic.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

In atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Stanciu, C. Cristiu, Const. Sava inv., G. Grosu, N. Stefan (Șugag), I. Dobro (Rodu), N. Barbu, I. Prode, I. Dan și inginerul silvic Baru Crăciun. Munca oșoasă a juriului a durat peste 3 ore, aici exponenții au fost în număr de 170 (148 din Jina, 19 din Șugag, 2 din Răchita și 1 din Rodu) cu numărul total de 1442 capete expuse (1117 oi, 149 berbeci și 176 noatini și noatine). Materialul expus cea mai mare parte a aparținut soarelui de oi țurcană păroasă și stogașe. Lăna oilor expuse, de calitate fină. De altfel s'a constatat că în scopul îmbunătățirii raselor oilor de așazi, se recere o încrucișare grabnică cu oi de rasă superioară, dacă vorba este ca îndelungata cu prăsierea oilor să dea rezultatele dorite. Ciobanii jinari și șugăjeni sunt cu multă dragoste pentru cultura oilor. Cei mai săraci au 10—30 capete, cei mai mulți dispun de 80—100 capete.

Juriul întrunit în ședință a hotărât în principiu că deși este pentru vederile comitetului central în crearea prizei premiile de împărțit pentru oi, pentru cei mai buni baci și pentru cei mai buni câni de turmă (ciobănești), cu considerare la împrejurarea că juriului nu i-s'a dat putința să constate pe baze reale (în mod intuitiv) cari din baci (sau băcițe) au dat dovezi de mai multă dibăcie la facerea cașului și cari s'au dovedit a fi de model și pentru alții în privința curățeniei în stăni și cășerii etc., iar încât pentru câni la expoziție abia au fost aduși 2, de data aceasta premiile de cor. 40 și de cor. 30, în total cor. 70, menite pentru baci și pentru câni ciobănești, nu se distribuie, ci să consideră drept temei al fondului „Societății oilor din Jina și jur”, contemplate de comitetul central, în a cărei proprietate intră și mașina de tuns lăna, al cărei pret, inclusiv masa de tuns, curelele de legat etc., este cor. 140. După multe dezbateri s'a stabilit lista premiilor, conform căreia s'au decernat 22 premii pentru oi, 9 premii pentru berbeci și 11 pentru noatini, noatine și mioare. Premiați au fost 33 exponenți din Jina, 6 din Șugag, 2 din Răchita și 1 din Rodu.

Prezidentul Chirea constatând cu vie mulțămire că expoziția de oi din Jina atât cu privire la numărul exponenților, cât și cu privire la materialul expus, se consideră de reușită, pune în vedere că prelegera dlui I. Banciu, despre „Cultura oilor și valoarea lânii”, din cauza timpului de tot înaintat, se amână pe primăvară, când dl. Banciu se va prezenta spre a pune în practică și mașina de tuns lăna, când apoi va ține și conferința și dă cuvântul raportului Tordășianu care aduce în numele Reuniunii sincere mulțumite comisiei econ. comitateneze pentru ajutorul de 300 cor.; comunei politice și bisericesti Jina, pentru câte 50 cor.; comunei Șugag pentru cor.

25 și băneii „Mărgineana” din Poiana pentru ajutorul de cor. 20; apoi arată cum din cor. 445, cât au stat la dispoziție: cor. 245 s'au decernat drept premii pentru exponenții cu oi; cor. 130 este prețul mașinei de tuns lăna, iar cor. 70 se depun la bancă drept temei al unui fond, ce să se dea „Societății oilor din Jina și jur” cu menirea ca atunci când fondul va permite, să se trimită vre-un tânăr în străinătate, unde să-și câștige cunoștințe temeinice cu privire la pregătirea cașului și a diferitelor soiuri de brânzeturi. Încât pentru „Societatea oilor” alcătuirea ei să lasă în grija fruntașilor oieri din Jina și jur. Scopul ei va fi propășirea în ale economiei de oi cum și a negoțului cu lăna, brânză și alte produse ale oilor, iar ca mijloace la ajungerea acestuia va servi: îmbunătățirea și nobilitarea raselor indigene de oi, producerea rațională a brânzei, untului etc. și valoarea lor și cu deosebire vinderea în tovărășie a lânii etc.; acordarea de împrumuturi și avansuri de bani; intervenirea la guvern și alte direcții în scopul înlesnirii purtării economiei de oi și a negoțului etc. și în fine luarea de pășuni în arândă. Împărțirea premiilor în vederea timpului înaintat, s'a încredințat dlui notar N. Opreanu. Toate isprăvite d. Chirea, mulțumind tuturor pentru toate, declară expoziția încheiată.

La masa comună, cinstită de fruntașii din Jina, s'au continuat discușiunile privitoare la starea oierului nostru. Părintele Panfiloiu oier și el, a spus neajunsurile ce le îndură oierii, d. Chirea și Tordășianu speră mult bine dela „Societatea oilor” plănuită pentru a cărei întrupare face calde promisiuni zelosului notar Opreanu. Participanții la expoziția de oi din Jina nu vor uita în curând această serbare înălțătoare, închinată ciobanului român. Meritul buneii roșite revine comitetului aranjator în frunte cu notarul Opreanu și cu intelectualii din Jina.

„Învăgătorul”.

BIBLIOGRAFII.

La masa calcului, nuvele și schițe de Caton Theodorian, un volum de 180 pag.

Sunt binecunoscute cititorilor noștri talentul de minunat stilist și adânc cunoscător al sufletului omenesc, precum și puterea de redare, pe care le stăpânește cu prisosință d. Caton Theodorian, unul dintre literații noștri cei mai de seamă. Ultimul dsale volum, despre care vom vorbi în curând mai amănunțit în coloanele ziarului,

înseamnă de sigur un moment bine deslușit în mișcarea noastră literară, prin varietatea și bogăția subiectelor, măiestria cu care autorul construiește schițele și nuvelele sale, desfășurarea psihologică a temei sufletești ce tratează, într'o limbă românească plină de culoare și înmădiere.

Recomandăm cu căldură noua lucrare a dlui Caton Theodorian, un autor dela care putem aștepta ori când cele mai plăcute surprize literare, fiind convinși de mai înainte de valoarea netăgăduită a operelor sale.

„Revista Democrației române” din București a apărut cu următorul sumar (nrele 27—28): G. Diamandi: Flota maritimă română. — I. Păun-Pincio: În taina serii (versuri). — Un fost deputat: Campania de răsturnare. — R. D. R.: Flacăra. O. Păreru: Teatrul Național. Omul de altă dată de G. de Porto Riche. — Gradul de instrucție al recruților din Franța.

Recensii, informații, polemici: Dela Cercul Liberal de studii sociale. — Reforma industrială. — Războiul italo-ture. — Revoluția din China. — Țările locuite de Români. — Pentru „Curierul Izraelit”. — Boniface Hétrat. — De toate.

La Librăria Tribunei se află următoarele calendare: Poștașul, a 60 fil.

Amicul poporului, 70 fil.

Calendarul sateanului, 30 fil. + 10—20 fil. porto.

N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor vol. XX a cor. 10. — + 30 fil. porto.

Sărbătorirea profesorului N. Iorga, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de viață. Câteva articole din ziare și reviste a 40 fil. + 5 fil. porto.

N. Iorga: Generalități cu privire la studiile istorice (lecții de deschidere și cuvântări a cor. 1.50 + 10 fil. porto.

N. Iorga: Partea Românilor din Ardeal și Ungaria în cultura românească. Influențe și conflicte a 30 fil. + 5 fil. porto.

Poșta Administrației.

T. M. de F. Naprad. Costă 9.60 coroane.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstol.

155

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Pierre se aștepta să-l găsească pe prințul Andrei în aceeaș stare ca Natașa, dar el fu afară din cale de surprins, când, intrând în salon, el auzi în odaia vecină, glasul limpede și puternic al prințului Andrei, care vorbea cu animațiune de lucruri indiferente. Prințesa Maria eși întru intimpinarea lui Pierre. Cu un suspin ea îi arătă cu privirea usa în dosul căreia se ținea fratele ei, vrind de sigur să-și exprime simpatiile pentru nenorocirea lui, dar Pierre pricepu că în fond ea era mulțămită de cele întamplate și de felul cum fratele ei primise tristește știri.

— Mi-a spus că aceasta nu-l surprinde, rosti prințesa Maria. Știu că mândria sa nu-i permite să-și exprime adevăratele lui sentimente; adevărul e însă că el a luat lucrurile mai bine de cum ne așteptam.

— Se poate ca totul să fie sfârșit? strigă Pierre.

Prințesa Maria îl privi cu uimire, ca și cum ar fi voit a spune: te mai îndoiești?

Pierre intră în odaia unde prințul Andrei, foarte schimbat, dar mai viguros în aparență, cu o cută nouă între sprincene și îmbrăcat țivil, sta în picioare în fața tatălui său și a prințului Mecerski și discuta călduros, cu niște gesturi energice. El vorbea de Speransky a cărui deportare subită tocmai o aflase, pentru crima de trădare de care era împovărat pe nedrept.

— Acum, spunea prințul Andrei, toată lumea îl acuză pe Speransky, și acei cari-l înălțau la cer, și acei cari nu erau în stare să-l înțeleagă. Eu susțin însă că tot ce s'a făcut mai bun sub această stăpânire, se datorește lui Speransky.

El tăcu zăbind chipul lui Pierre. Fața sa se contractă și luă o expresiune răutăcioasă.

— A! tu te ingrași din zi în zi mai tare; se adresă el lui Pierre cu multă vioiciune; dar cuta frunței lui se adânci.

— Da, mă simt bine, adăugă el drept răspuns la întrebarea lui Pierre.

— Dacă trădarea lui ar fi adevărată, dacă ar exista dovezi asupra legăturilor secrete dintre el și Napoleon, de mult ar fi cunoscut. Eu personal nu-l iubesc, și nu l-am iubit nici odată pe Speransky, dar iubesc dreptatea mai presus de toate.

Pierre regăsea la amicul său o nevoe de a se disputa pentru a înăbuși gândurile dureroase cari-l muceau.

După plecarea prințului Mecerski, prințul Andrei luă brațul lui Pierre și merse cu el în odaia sa.

Fără o vorbă, și cu o mișcare repede el scoase dintr'un cufăr o cutie în care era un pachet de scrisori. Chipul său era întunecat și buzele lui strînse.

— Iartă-mă dacă te însărcinez...

Pierre înțelese că prințul Andrei voia să vorbească de Natașa și fața lui largă exprimă numai decât compătimire și simpatie. Atitudinea contelui îl supără pe prințul Andrei, care rosti cu glasul sec și ridicat:

— Contesa Rostow a rupt logodna... și am auzit că cumnatul tău i-a cerut mâna, sau așa ceva? Adevărat este?

— E adevărat și nu-i adevărat, începu Pierre, dar prințul Andrei îl întrerupse.

— Iată scrisorile și portretul ei; inapoiază-le contesei.

— Ea e foarte bolnavă.

— Tot la Moscova este? Dar cumnatul tău?

— El a plecat de mult. Contesa Rostow însă a fost aproape pe moarte...

— Regret, făcu prințul Andrei cu un zâmbet răutăcios care-l făcea să semene cu tatăl său.

— Dar cumnatul tău, n'a cerut-o oare în căsătorie? El suflă de mai multe ori.

— N'a putut să se căsătorească cu dânsa, fiindcă e deja însurat.

Prințul Andrei rîse din nou ca tatăl său.

— Dar unde se află acum cumnatul d-tale? N'aș putea să știu?

— A plecat la Petersburg; dealtmintrelea nici nu știu bine pe unde este răspuns Pierre.

— Asta mi-e indiferent. Spune-i contesei Rostow că este, după cum a fost întotdeauna liberă, și că-i urez multă fericire.

Pierre luă pachetul de scrisori...

Prințul Andrei îl privea ținută, ca și cum ar fi dorit să-i mai spună ceva, sau ca și cum Pierre ar fi voit să-i vorbească.

— Ascultă, îți mai aduci aminte de discuția noastră din Petersburg? întrebă Pierre.

— Mi-aduc aminte; ții-am spus că o femeie care a greșit trebuie întotdeauna iertată, dar n'am spus că aș putea-o face eu însu'mi. Eu nu o pot face...

— Cum îți vine să faci o astfel de apropiere exclamă Pierre.

Dar prințul Andrei îl întrerupse cu un strigăt ascuțit:

(Va urma)

Mulțămită publică.

Tuturor stimaților domni și doamne, cari în persoană, prin telegrame ori prin scrisori au încercat a ne alina durerea noastră mare cu prilejul trist al trecerii la cele eterne a mult iubitei noastre fiice *Melania*, prin această exprimăm adâncă noastră mulțămită.

Ciuciu, 15 Nov. 1911.

Gheorghe Ionescu,
notar cerc. și familia.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei *Moștenitorii Iacob Graf* din *Turnu-Severin* (România)

2 vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cei cu practică și neînșurați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci vă vom oferi numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K — 70 litru. Șiller K — 54. Rizling K — 56. Rizling și Ruje amestecat K — 52 litru.

Vin din anul 1911 K — 48 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Văse dau împrumut pe timp de două luni Pentru calitatea vinului garantez.

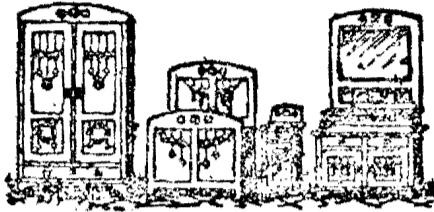
Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
 Világos (Arad m.)

Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o cancelarie din provincie. Sunt preferiți cari cunosc părțile din jurul Borșineului. Adresa la administrația »Tribunei«

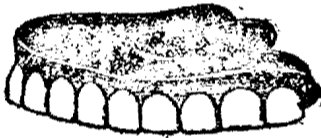
— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Adăscu cu stîmă la cunoștința on. public din țară și provincie, că si-a provăzat și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de totfelul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ II.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și Institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA - Gyulafehérvár, Széchenyi-u.** (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — ziarul »Tribuna« din Arad. —

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în **Timișoara, Piața George Nr. 4.**
un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunță recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stîmă:

Götzl Mó,
dentist.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățitorie chimică.

Bistrița, Fötér 17. Langa Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de bransa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică

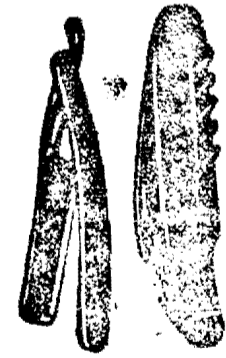
de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără aie destace; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și tocilarie artistică

Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două bricuri gratuit dacă trimit 12 deodată.

Comandele se execută prompt și conștiințios.

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acurateță. Baltoane de piele le colorez în colori închise.

Traian Turturean

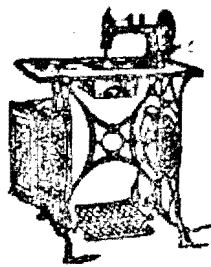
lăcătuș artistic și de edificii
Bistrița — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« calitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., centralbobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare soi 55 fl., cu luntre scufundătoare (sülyesztő karikahajós) — centralbobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — I ferează:

KRAUSZ HENRIK,
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.
Resizătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimit gratis și franco.

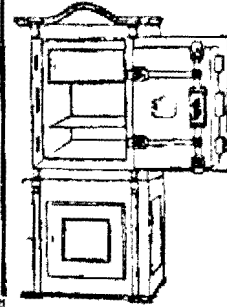
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

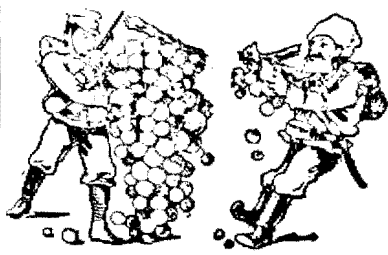
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Oltiuri de struguri

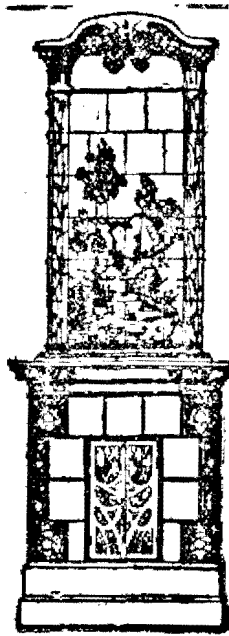
expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Kukallómenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Fiigyes,** Medgyes 16 (Nagykukallómege).

Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un **mare magazin** înregistrat și provăzut cu **cuptoare din țară și străinătate**, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

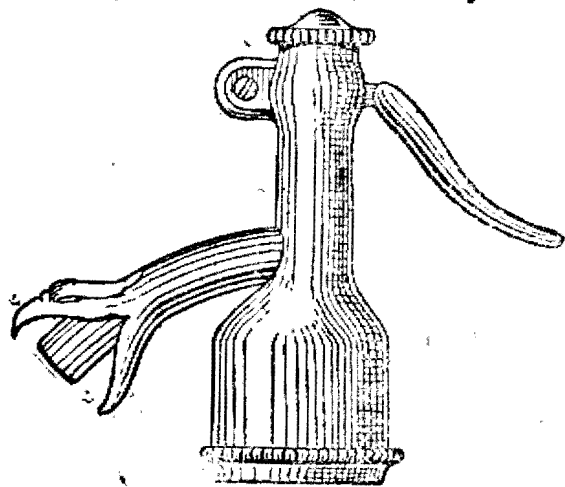
Așteptând binevoitorul sprijin surr cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, **conduce** la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

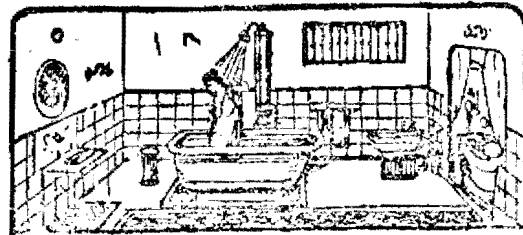
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparatură. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Biseriștilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

Prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Material prima calitate!

Serviciu prompt!

Haas Károly

primul armurar și optician din

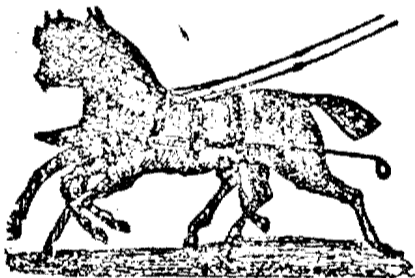
Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofonice, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiincios

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben, Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânător, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jampori de piele fabricație proprie, pentru cav. și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoturi) de cal și cofere de călătorie. — Comarurile se efectuează conștiincios.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

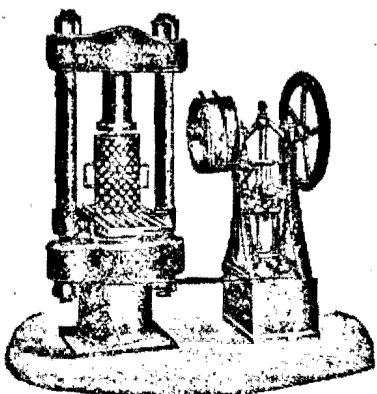
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

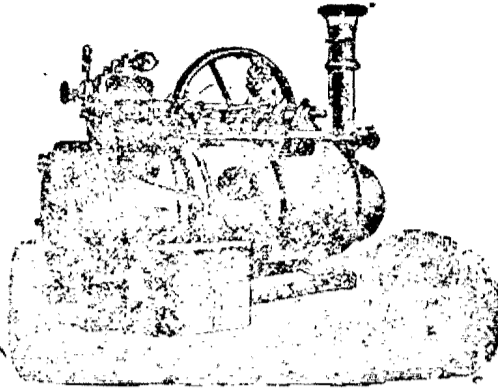
Plus de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înouit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petroleu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

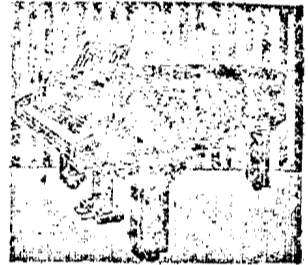
V. Heldenberg, Sibiu

Strada Cisnădiei 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman). întemeiat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

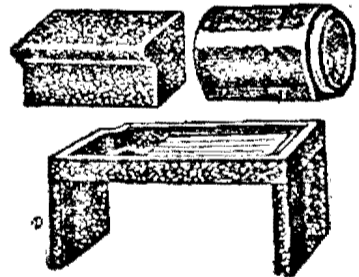
Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

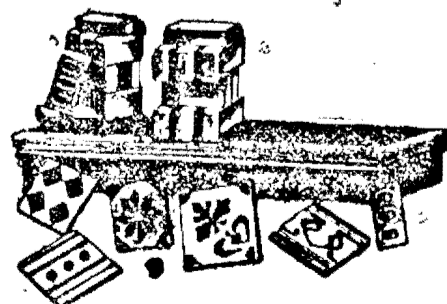

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimis gratuit.

Iosif Simics

Întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

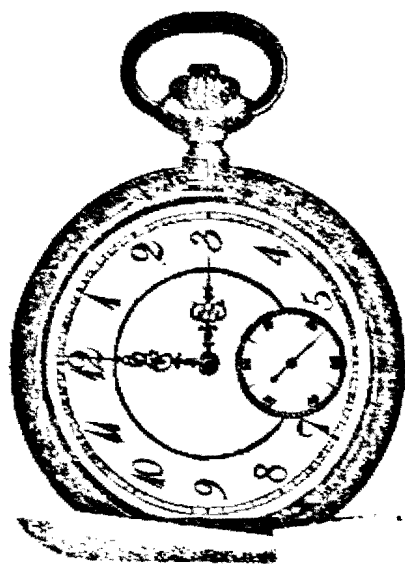
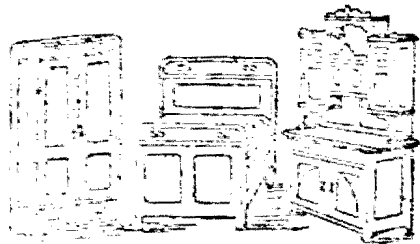

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobilie.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Cele mai bune
orologe
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaerice
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JAYOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit care îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cutit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

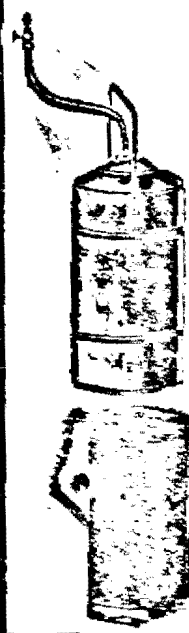
Schwalb Adolf fia **Vilmos**
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8. Colțul străzii Maróczy.

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole
pentru bucatărie și gospodărie, unelte pentru stupărie,
vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de
litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori
petroleu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog gratuit și franco.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

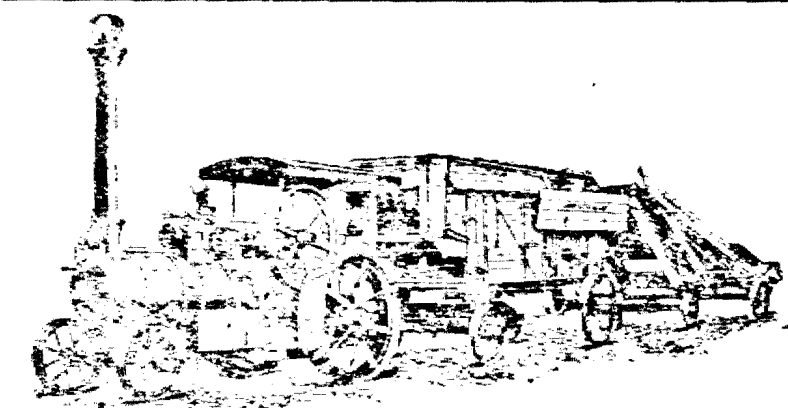
necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu-Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine umblătoare
de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri eco-
nomice și industriale.

Mașine de freerat (îmblătit) cu putere de vapor,
motorică, minaj cu cai și cu mână; mai departe: plu-
guri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat sfeclă.

Tumbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună.

cu prețuri moderate și condițiuni favora-
bile de soltire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco.

Correspondență română.

Mașine de cosit și secerat.

Zdrobitori de struguri.

Prese de struguri.

Morișche de aruit.

Pompe de fântâni și

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă”

Vârșeț — Versecz, Strada principală
(În palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu șiruri
Satin-Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Raye
Pichet cu șiruri
Teșeturi mari de nuntă
Pânze impermeabile
Mășărițe de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frottler
Năframuțe de batist
Năframuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ștergare p. bucatărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în color pentru baine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!